

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NGUYỄN HẢI SƠN

**NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP
PHÁT TRIỂN HẠ TẦNG KINH TẾ - XÃ HỘI
TRONG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TẠI
HUYỆN CẨM KHÊ, TỈNH PHÚ THỌ**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Thái Nguyên - 2014

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NGUYỄN HẢI SƠN

**NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP
PHÁT TRIỂN HẠ TẦNG KINH TẾ - XÃ HỘI
TRONG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TẠI
HUYỆN CẨM KHÊ, TỈNH PHÚ THỌ**

Chuyên ngành: **Phát triển nông thôn**

Mã số: **60.62.01.16**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: **PGS.TS ĐINH NGỌC LAN**

CHỮ KÝ

KHOA CHUYÊN MÔN

CHỮ KÝ

GIÁO VIÊN HƯỚNG DẪN

Thái Nguyên - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của bản thân. Các số liệu, kết quả trình bày trong luận văn là trung thực, có nguồn gốc rõ ràng và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình luận văn nào trước đây.

Thái Nguyên, ngày 15 tháng 12 năm 2014

Tác giả

Nguyễn Hải Sơn

LỜI CẢM ƠN

Trước hết với tình cảm chân thành và lòng biết ơn sâu sắc, tôi xin gửi lời cảm ơn đến Cô giáo **PGS.TS. Đinh Ngọc Lan** - Người trực tiếp tập tình hướng dẫn và cung cấp nhiều kiến thức quý báu cho tôi trong suốt thời gian học tập và đặc biệt trong thời gian tôi thực hiện luận văn này.

Xin trân thành cảm ơn quý thầy, cô trường Đại học nông lâm - Đại học Thái Nguyên đã nhiệt tình giảng dạy, giúp đỡ và cung cấp cho tôi những kiến thức hữu ích, để tôi có thể vận dụng trong quá trình thực hiện đề tài luận văn tốt nghiệp.

Xin trân trọng cảm ơn đến lãnh đạo Huyện uỷ, HĐND, UBND huyện Cẩm Khê, Phòng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Chi cục Thống kê, các phòng, ban, ngành của huyện Cẩm Khê, UBND các xã Đồng Cam, Xương Thịnh, Văn Khúc, các hộ dân đã tạo điều kiện, cung cấp thông tin, đóng góp ý kiến trong quá trình thu thập thông tin luận văn tốt nghiệp; đó là những căn cứ hết sức quan trọng để đánh giá thực trạng về tình hình phát triển hạ tầng kinh tế xã hội trong xây dựng nông thôn mới và đề xuất một số giải pháp cho địa bàn nghiên cứu.

Xin cảm ơn các đồng chí đồng nghiệp đã quan tâm, giúp đỡ; cảm ơn các học viên lớp Cao học Phát triển nông thôn K20, đã quan tâm, động viên, khích lệ, giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn này.

Phú Thọ, ngày 15 tháng 12 năm 2014

Tác giả

Nguyễn Hải Sơn

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG, BIỂU	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH, BIỂU ĐỒ.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài	2
2.1. Mục tiêu chung.....	2
2.2. Mục tiêu cụ thể.....	2
3. Đối tượng nghiên cứu.....	3
4. Ý nghĩa của đề tài.....	3
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU	4
1.1. Cơ sở lý luận về phát triển hạ tầng KT-XH trong xây dựng NTM.....	4
1.1.1. Một số khái niệm, thuật ngữ	4
1.1.1.1. Khái niệm nông thôn và nông thôn mới.....	4
1.1.1.2. Khái niệm hạ tầng kinh tế - xã hội	5
1.1.1.3. Khái niệm hạ tầng kinh tế - xã hội nông thôn và nông thôn mới.....	6
1.1.2. Các bộ phận cấu thành hạ tầng KT - XH trong nông thôn mới	9
1.1.2.1. Hệ thống hạ tầng kinh tế - kỹ thuật nông thôn mới	9
1.1.2.2. Hệ thống hạ tầng văn hoá - xã hội nông thôn	11
1.1.3. Vai trò và những yêu cầu đặt ra nhằm phát triển hạ tầng kinh tế - xã hội trong xây dựng nông thôn mới	13
1.1.3.1. Vai trò của hạ tầng kinh tế - xã hội trong nông thôn mới	13
1.1.3.2. Những yêu cầu đặt ra trong phát triển hạ tầng kinh tế - xã hội trong nông thôn mới	15
1.1.4. Các nhân tố ảnh hưởng đến phát triển hạ tầng KT - XH nông thôn	17
1.1.4.1. Nhóm nhân tố điều kiện tự nhiên, đất đai	17
1.1.4.2. Nhóm nhân tố vốn.....	18
1.1.4.3. Nhóm nhân tố về cơ chế, chính sách.....	18

1.1.4.4. Nhóm nhân tố người dân nông thôn.....	19
1.1.4.5. Các nhân tố khác	20
1.2. Kinh nghiệm phát triển hạ tầng KT-Xh trong quá trình xây dựng NTM ở các nước trên thế giới	21
1.2.1. Hàn Quốc: phong trào Làng mới (Seamaul Undong).....	21
1.2.2. Đài Loan.....	22
1.2.3. Trung Quốc	23
1.2.4. Một số bài học kinh nghiệm rút ra về phát triển hạ tầng kinh tế - xã hội nông thôn ở một số nước và vùng lãnh thổ.....	24
1.3. Thực tiễn phát triển hạ tầng KT-XH trong quá trình xây dựng NTM ở Việt Nam	26
Chương 2: NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	29
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	29
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu.....	29
2.1.2. Phạm vi nghiên cứu.....	29
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	29
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	29
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	31
3.1. Khái quát về điều kiện tự nhiên, kinh tế, xã hội huyện Cẩm Khê	31
3.1.1. Điều kiện tự nhiên	31
3.1.2. Điều kiện kinh tế, xã hội	33
3.1.3. Đánh giá chung	36
3.2. Thực trạng phát triển hạ tầng kinh tế - xã hội huyện Cẩm Khê.....	37
3.2.1. Chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước, của tỉnh Phú Thọ và của huyện Cẩm Khê về phát triển hạ tầng kinh tế - xã hội trong nông thôn mới.....	37
3.2.1.1. Chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước	37
3.2.1.2. Chủ trương, chính sách của tỉnh Phú Thọ.....	39
3.2.1.3. Chủ trương, chính sách của huyện Cẩm Khê.....	40
3.2.1.4. Một số nét cơ bản về quá trình xây dựng NTM của huyện Cẩm Khê	42
3.2.2. Thực trạng về phát triển hạ tầng KT-XH và tác động của nó đến sự phát triển KT-XH trong xây dựng nông thôn mới ở huyện Cẩm Khê	44
3.2.2.1. Hệ thống hạ tầng kinh tế - kỹ thuật trong xây dựng nông thôn mới.....	44
3.2.2.2. Hệ thống hạ tầng văn hoá - xã hội trong xây dựng nông thôn mới	52

3.2.2.3. Người dân huyện Cẩm Khê với phát triển hạ tầng kinh tế - xã hội trong xây dựng nông thôn mới	56
3.2.2.4. Tác động của hạ tầng kinh tế - xã hội đến sự phát triển kinh tế - xã hội ở huyện Cẩm Khê.....	63
3.2.2.5. Đánh giá chung về các tiêu chí liên quan đến phát triển hạ tầng KT-XH trong 19 tiêu chí xây dựng NTM trên địa bàn huyện Cẩm Khê.....	65
3.3. Đánh giá điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội và thách thức liên quan đến phát triển hạ tầng KT-XH trong xây dựng NTM tại huyện Cẩm Khê	71
3.3.1. Điểm mạnh	71
3.3.2. Điểm yếu	71
3.3.3. Cơ hội.....	72
3.3.4. Thách thức.....	72
3.4. Giải pháp phát triển hạ tầng KT-XH trong xây dựng NTM ở huyện Cẩm Khê trong thời gian tới.....	72
3.4.1. Nhóm giải pháp chung	73
3.4.2. Nhóm giải pháp cụ thể	73
3.4.2.1. Giải pháp về tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo triển khai thực hiện.....	73
3.4.2.2. Giải pháp về tuyên truyền, vận động	75
3.4.2.3. Giải pháp huy động đa dạng các nguồn vốn cho đầu tư phát triển hạ tầng KT - XH trong xây dựng nông thôn mới	76
3.4.2.4. Giải pháp về nâng cao vai trò chủ thể của người dân	79
2.4.2.5. Nâng cao năng lực quản lý xây dựng hạ tầng KT - XH nông thôn	79
3.4.2.6. Tăng cường phân cấp quản lý trong phát triển hạ tầng KT-XH nông thôn ..	80
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	82
TÀI LIỆU THAM KHẢO	85
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

ADB	Ngân hàng phát triển Châu Á
CCN	Cụm công nghiệp
CN	Công nghiệp
CNH, HĐH	Công nghiệp hoá, hiện đại hoá
EU	Liên minh Châu Âu
Đvt	Đơn vị tính
GTNT	Giao thông nông thôn
HĐND	Hội đồng nhân dân
HTX	Hợp tác xã
KTQD	Kinh tế quốc dân
KT - XH	Kinh tế- Xã hội
KCN	Khu công nghiệp
NTM	Nông thôn mới
NXB	Nhà xuất bản
ODA	Viện trợ không hoàn lại
TDMN	Trung du miền núi
TTCN	Tiểu thủ công nghiệp
THCS	Trung học cơ sở
THPT	Trung học phổ thông
UBND	Ủy ban nhân dân
VH-TT-DL	Văn hoá - thể thao - du lịch
WB	Ngân hàng thế giới
WTO	Tổ chức thương mại thế giới
XD	Xây dựng
XDCB	Xây dựng cơ bản

DANH MỤC CÁC BẢNG, BIỂU

	<i>Trang</i>
Bảng 3.1: Hiện trạng sử dụng đất đai huyện Cẩm Khê (2011 – 2013).....	32
Bảng 3.2: Nguồn lực lao động của huyện Cẩm Khê (2011 – 2013).....	34
Bảng 3.3: Tổng hợp nguồn vốn ngân sách các cấp hỗ trợ phát triển hạ tầng KT-XH cho huyện Cẩm Khê (năm 2011 – 2013)	41
Bảng 3.4: Tổng hợp nguồn vốn của dân đóng góp và các nguồn khác phát triển hạ tầng KT-XH ở Cẩm Khê (năm 2011 – 2013)	41
Bảng 3.5: Kết quả phát triển hạ tầng giao thông nông thôn (2011 – 2013).....	44
Bảng 3.6: Kết quả phát triển hạ tầng thủy lợi nông thôn (2011 – 2013)	47
Bảng 3.7: Kết quả triển khai thực hiện tiêu chí điện (2011 – 2013).....	48
Bảng 3.8: Kết quả phát triển hạ tầng bưu chính viễn thông nông thôn (2011–2013).....	50
Bảng 3.9: Kết quả phát triển hạ tầng chợ nông thôn (2011 – 2013).....	51
Bảng 3.10: Kết quả phát triển hạ tầng giáo dục (2011 – 2013)	53
Bảng 3.11: Thực trạng trạm tế các xã tính đến 31/12/2013	54
Bảng 3.12: Kết quả phát triển hạ tầng văn hoá nông thôn (2011 – 2013)	55
Bảng 3.13: Đặc điểm hộ gia đình tại 3 xã điều tra năm 2013 (n=90).....	56
Bảng 3.14. Phân loại hộ gia đình theo nguồn thu chính	57
Bảng 3.15. Phân loại nhà ở của hộ gia đình năm 2013 (n = 90)	57
Bảng 3.16: Hiểu biết và nhận thức của người dân về phát triển hạ tầng KT - XH trong chương trình xây dựng NTM (n=90).....	58
Bảng 3.17. Sự tham gia của người dân về xây dựng hạ tầng KT-XH trong chương trình xây dựng NTM	59
Bảng 3.18. Đóng góp kinh phí của người dân trong xây dựng hạ tầng KT-XH trong NTM.....	60
Bảng 3.19: Ý kiến đánh giá của người dân về chất lượng hệ thống hạ tầng kinh tế - kỹ thuật (n = 90).....	62
Bảng 3.20: Ý kiến đánh giá của người dân về chất lượng hạ tầng văn hoá – xã hội (n = 90).....	63
Bảng 3.21. Cơ cấu kinh tế nông thôn qua các năm 2011 – 2013.....	64
Bảng 3.22. Ý kiến hộ nông dân về hay đổi mức sống của hộ gia đình trong thời gian qua.....	65
Bảng 3.23: Thực trạng cơ sở hạ tầng KT-XH của huyện so với tiêu chí NTM.....	68

DANH MỤC CÁC HÌNH, BIỂU ĐỒ

Trang

Đồ thị 3.1: Giá trị sản xuất của các ngành của huyện Cẩm Khê giai đoạn 2011 - 2013 (tính theo giá so sánh 2010)	33
---	----